

izhaja razen ponedeljka
in dneva po prazniku
vsek dan opoldan.

Uredništvo je v Ljubljani,
Franciška ulica št. 6/L,
Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in pod-
pisati, sicer se jih ne pri-
obči. Rokopise se ne vrača.

Oglaš: Enostolpna peti-
vrtica K 1'50, osmrtice
in zahvale po K 2'50, raz-
glasi in poslano vrtica po
K 2; večkratne objave po
dogovoru primeren popust.

NAPREJ

Glasiło jugoslov. socijalno-demokratske stranke.

Posamezna štev. stane
50 vinarjev.

Naročnina: Po pošti ali
z dostavljanjem na dom za
celo leto K 96, za pol
leto K 48, za četrlet
K 24, za mesec K 8.
Za Nemčijo celo leto K 114,
za ostalo tujino in Ameriko
K 120. — Reklamacije za
list so poštne proste.

Upravištvu je v Ljubljani,
Franciška ulica št. 6/L,
Učiteljska tiskarna.

Telefonska št. 312.

R. P.: Rusija — rešiteljica!

Pokret, ki ga opazujemo zadnji
čas v našem časopisu, namreč da se
izraža o boljševizmu dokaj jasneje
in simpatičneje nego od kraja, nam
ne razodeva le želje, rešiti se nezno-
sni današnjih razmer, temveč nam
dale tudi slutiti silo ideje novega dru-
žabnega reda, katera pronicava v du-
še vsega nepokvarjenega človeštva.
Ne le glasila socialne demokracije,
»ki mora biti v duši komunistična«,
nego že tudi meščansko časopisje
pripušča mesta treznim, preudar-
nim besedam o naukih, ki prihajajo
med nas iz — slovenske Rusije. Poj-
mo si so se začeli bistriti in opredelje-
vati ter pojma »boljševik« in »raz-
bojnik« zamenjujejo le še ideologi.

Dočim se vijejo vse zapadne dr-
žave s starimi kulturami in tradicijo-
nalnimi državnimi institucijami v kr-
čih, ki jih povzročajo razne gospo-
darske, politične in narodnostne sla-
bosti, se že kažejo obrisi nove kon-
solidirajoče se Rusije. Dočim trpi
vsa družba na zapadu vsled nezno-
sni razmer ostarelega in okostele-
ga družabnega reda in li vsi »pobolj-
ševalci sveta«, vse različne kulturne
struje in njih izročila ne morejo po-
magati, se nam zdi, da se je Rusija
približala idealu, po katerem so stre-
neli vsi njeni veliki duševni pred-
stavnik, to se pravi, zopet je korak
bližje kraljestvu božiem na zemlji,
kakor so ga propovedovali daleko-
vidni ruski misleci.

Njena naloga s tem se ni dovrše-
na. Ideal je še daleč, a silna volja bo
privedla narod do cilja. Ta volja in
pa zavest meštanstva sta karakteri-
stična znaka današnje Rusije. Ko se
okrepi in ustanovi sama, bo šla nje-
na blagovest po vsem svetu. Izbrana
je za rešiteljico človeštva, dala mu
bo novo podlago, ker stara je trhla,
sigurna bodočnost pa se da zgraditi
le na trdnem temelju.

Večen in neizprosni je boj med
lučjo in temo, med dobrim in zlom.
Proti luči iz istoka je nastopila tem-
na reakcionarnega zapada v obliki
gospodarske blokade in militarizma.
Dovoz živil in gradiva v Rusijo se
je zabranil in preprečil. Rusija pa
vendar živi, dočim v zapadnih drža-
vah glad trumoma ljudi mori. Nastop-
ili so razni generali, Kolčak, Djen-
ikin. Judijenič in njim pokorni ter ne-
pokorni polkovniki, a sila ruskega
orožja je večja. Drug za drugim so

bili protivniki poraženi in njih arma-
de raztepane. Ententi ne preostaja
drugega, kakor da napravi k tej
kočliivi igri prijazen obraz in že se
nagiba k temu, da novo državo lepo
prizna. Odpoklicala je čete in urad-
no se izraža, da ne bo podpirala niti
boljševikov, niti njih nasprotnikov.
In prav to je, česar si Rusija želi.

V območju te teme se nahajamo
tudi mi v Jugoslaviji. Večina naše
javnosti ima še vedno grozovite poj-
me o Rusiji. Značilno pa je, da ljudje
pri tem ne opazajo, kako gospodari
glad v »urejeni« Italiji, kako streljajo
»kulturni« Nemci ruske voine ujet-
nike ali kako grozodejstva počenja-
jo Madžari v svoji ljudovladi. Pač pa
vedo mnogo povedati o rdečem ter-
orju, ki »ukonabla« Rusijo. In ven-
dar vemo, da se delo sedaj malokje
tako spoštuje kakor prav v Rusiji in
da obstoje tam za delomirne naj-
strožje kazni.

Krive nazore rodita nepoučenost
in tendenčno poročanje. Vest, ki jih
prejemamo iz Rusije in o Rusiji, gre-
do večidel preko Helsingforsa, kjer
jih primerno stilizirajo in prirede, da
evropski javnosti ne škodujejo. Ve-
rodostojnih informativnih knjig nimamo;
očividci pa, ki prihajajo iz Ru-
sije, poročajo vsak po svojem okusu.
Tako nimamo zanesljivega in nepri-
stranskega vira, iz katerega bi ob-
činstvo moglo črpati resnico.

Da, še več! Birokracija v novi
obleki, sesajoča iz velikih grudi stara
Evrope, ima še dovolj moči, da zati-
ra poizkuse, razširiti med ljudstvo
luč in spoznanje.

In vendar bi potrebovala naša
država baš sedaj, ko se osniva, ko
stavi temelje svojemu bodočemu
razvoju, največ luči, največ solnce.
Možje, ki nam kučijo usodo, bi se ne
smeli ozirati le nazaj, na zgodovino
in na izkušnjo, temveč njih oč bi mo-
rale biti uprte tudi naprej in brez
predsodkov, brez bolno sentimental-
nih obzirov, bi morali iti preko vse-
ga, kar bi moglo zadrževati razvoj
mladega naroda.

Predpogoj vsemu delovanju in
prosperanju je seveda prosveta in
resnicoljubnost. Več luči! To naj bi
bila zvezda vodnica našemu nadalj-
nemu razvoju. S prosveto med ljud-
stvo, ona je temelj, na katerega mo-
remo in moramo postaviti Jugosla-
vijo!

še vedno iz tisočih ran. Na bojnih
poljanah je padel ceter ljudstev, v za-
ledju so umirale gladi in žalosti mla-
de generacije. Uničilo se je življenje
in blagostanje narodov. Viri človeš-
kega razvoja so skoro docela usah-
nili. Ves svet se bori zlasti z nešte-
timi gospodarskimi težavami. Vojna
je uničila tudi temelj napredka —
produkcijo. Zaman skuša kapita-
listični svet rešiti svoj obstanek s tr-
dovratnim napenjanjem svojih po-
slednjih sil. Z uničenjem produkci-
jskih virov in sil je uničil tudi samega
sebe. Gospodarska kriza se bo re-
šila le tedaj, ko se postavi svetovno
ekonomijo na nov temelj, ko pre-
vzame proletarijat politično oblast
in uredi gospodarsko življenje narod-
ov v socialističnem smislu.

Dotlej bo človeštvo, v prvi vrsti
pa proletarijat trpel v vseh ozirih.
Gospodarsko, ker se ne bodo živ-
ljenjski pogoji v kapitalističnem si-
stemu znatno nikoli več ublažili, po-
litično, ker znači antantni mir zma-
go nahujskega in najstrastnejšega im-
perijalizma, ki je s svojim nasilnim
»mirom« razkosal evropske narode
še bolj, nego so bili sicer, tako da
more sedaj samo zmaga mednarod-
nega proletarijata preprečiti novo,
še hušjo vojno, socialno, ker se bo
skušalo naprtiti vojne posledice ljud-
stvu, ki naj nosi zopet stroške sve-
tozne kapitalistične vojne blaznosti.

Iz sedanjih zamotanih, nad vse
težkih razmer je samo ena rešitev:
Mednarodni boj proletarijata, sve-
tovna zmaga socializma.

Druge poti ni.

Zato ponavljamo tudi ob priliki
tega novega leta naš pozv, ki ni nov,
ki je pa gonilna sila in jamstvo naše
nelozgibne zmag: Kar živi od svo-
jega dela, kar je razlaščeni in zati-
ranih, kar je ljubitelj polnega živ-
ljenja in polne svobode, vsi pod rde-
čo zastavo svet preobrazbočnega so-
cializma, vsi v strnjene redove
mednarodnega proletarijata, ki gre
od Rusije do Amerike svojo zmago-
vito pot in ki je edini nositelj miru in
sreče med prevaranim in tepanim
človeštvom! Le v naših vrstah je
bodočnost!

Slovensko ljudstvo, ki tri dni
gospodarsko, politično in narodno,
ker je tudi po zaslugi »demokrat-
ne« antante izgubilo polovico svojih
ljudi, ki trpe pod tujim imperija-
lizmom, naj spozna pot, ki vodi do
cilja, do pravega, večnega vstajenja.
Zlasti za njega je rešitev samo v so-
cializmu, ker samo socializem ga
mora rešiti gospodarske sužnosti,
kulturne omejenosti in narodne zati-
ranosti po tujem imperijalizmu.

Z vsakdajnim, marljivim delom
za našo stvar bo najuspešnejše de-
lalo za svojo bodočnost.

Nemirni so časi, čakalo nas hudi
boli, viharne noči, preden pridemo

do svetlega jutra naše popolne osvo-
boditve, toda z vztrajnim zdru-
ženjem vseh delavskih moči prema-
gamo vse težave.

Slovensko delavstvo, srečno no-
vo leto — v zmagi naše stranke in
naših idej!

J. B.: Socializem in narodnost.

»Vem, da imajo socialisti kras-
na načela, če bi le ne bili tako
mednarodni, narodno misel pre-
več ommalovažujoči...«

Tako mi je rekel že marsikdo.
Besede so dokaz, da bi bil on socia-
list, če bi ne bilo — narodnostnega
vprašanja, dokaz so pa tudi, da po-
zna socialistična načela samo po-
vršno. Če bi jih poznal vsaj malo
manj površno in o njih tudi raz-
mišljaj, bi kmalu prišel do za-
ključka, da more biti pravemu socia-
listu narodnostno vprašanje samo
podrejenega pomena. Prvo je socia-
listična ideja, ta vsebuje tudi
najpravičnejšo rešitev narodnostne-
ga vprašanja.

Da pa to razumemo, moramo po-
znati predvsem pojem narodnosti in
pojm socializma.

Narodnost: če vem, da je je-
zik, ki me ga je naučila mati, sloven-
ski, če govorim ta jezik ob vsaki pri-
liki, ko je tudi drugim razumljiv, če
se čutim v tem jeziku »domačega«
(da se odigrava moje duševno živ-
ljenje v tem jeziku), če skrbim zato,
da se tudi moji potomci vzgoje v isti
ljubavi do slovenskega jezika, po-
tem lahko rečem, da sem slovenske
narodnosti. In takšni narodnjaki smo
socialisti tudi. Seveda če zahtevam,
da naj narodnjaki ljubijo svoj jezik,
svoj rod, zraven pa sovraži drugega,
sem pojm narodnosti, ki naj bo pojm
lubezni, potvoril in pojem sovraštva.
(Prim.: otrok ljubi svoje starše, ali
mora zaradi tega druge ljudi sovra-
žiti?)

Socializem: Prvi in naj-
večji socialist Kristus je rekel, ko
so ga vprašali, kako naj živimo:
»Ljubi svojega Boga iz vsega svo-
jega srca, to je prva zapoved; druga
pa je tej enaka: ljubi svojega bliž-
njega kot samega sebe.« — Druga je
prvi enaka! Prvo moraš izpolnje-
vati, drugo tudi! Kako? Če izpol-
njuješ drugo, izpolnjuješ tudi prvo.
— Ti zapovedi tvorite bistvo Kristo-
vega nauka. Kristus je s tem izjavil,
da nam mora biti bližnji to, kar smo
si sami; po naše: moramo si biti
bratje, ker smo enega očeta — Boga.
Kristus je izjavil svoj nauk torej:
Ker imamo vsi enega očeta — Boga,
si moramo biti bratje. Vedel je goto-
vo, če bi se njegov nauk od vseh do-
sledno izvajal, bi bil že tu — raj. Pa
obupal je najbrž na tem, da bi bil te-
danil svet zato sposoben, (vsaj rekel
je: »Moje kraljestvo ni od tega sve-
ta«.) Zato je hotel dati narodu nje-
govi razvojni stopnji primerno o po-

ro: primitivnej dela le, če se mu
pokaže posebno, vidno plačilo. Tako
je pokazal na plačilo pri Očetu — po
smrti. Zgodovina kaže, da je bila ta-
ka opora takrat tudi zelo potrebna.
Prvi kristijani so dosledno izvajali
drugo Kristovo zapoved, ne more-
biti zato, da bi se vsem dobro godilo,
ampak samo zaradi Očeta, za pla-
čilo po smrti. Ne bom tu razlagal ka-
ko se je nauk polagoma potvarjal v
vero, kako se je oddaljil od svojega
učitelja. Istina je: socializem je Kris-
tov nauk zopet oživil, napisal ga je
na svoj prapor, in ker je med tem
svet storil lep korak v svojem raz-
voju, le mogel tudi že opustiti oporo
za primitivne: plačilo po smrti. Ta-
ko dobimo nauk čistega socializma,
ki se glasi: ljubi svojega bližnjega
kot samega sebe, potem bomo imeli
raj že tu na zemlji.

Ta nauk je temelj modernega so-
cializma, in vse socialistične »dog-
me«, vse institucije, vsi res socia-
listični napori se opirajo nanj ter
skušajo urediti življenje po njem.

Poglejmo sedaj ta socializem z
ozirom na narodnost. Če ljubim
svojega bližnjega, moram ljubiti vsa-
kega. Prvo je: ne ljubim ga zato, ker
govori mogoče isti jezik z menoj,
ampak ljubim ga zato, ker je človek
kot sem jaz, ker je moj bližnji. Se-
veda ne izključuje ta ljubav, da da-
jem pri enakih pogojih prednost ti-
stemu, ki govori moj jezik. Nikakor
pa ne smem svojega bližnjega so-
vržati zato, ker ne govori istega je-
zika, ker je prištel drugega naroda.
Socializem danes še ni uveljavljen,
je šele v razvitku. Danes je v ve-
čini držav na krmlju še sistem, ki mu
je načelo: glej, da dobro živiš, kako
žive drugi, to je njihova zadeva. Iz-
brabljajo in zlorabljajo pri tem naj-
večjo materialno silo: denar, kapita-
l, ta jim omogoči, da je devet de-
setin sužnjem, ki delajo, trpijo in
umirajo ter ena desetina pljavk, ki
ne delajo, ne trpijo, ampak uživajo in
gospodarijo. Krčevito branijo svoj
položaj. Proti njim je naperjen boj
socializma, ker samo ti, so edine
ovire raja na tem svetu. Če bi delali
tudi ti in uživali nekoliko manj, ne bi
bilo treba delati toliko drugim, a
vključ temu bi se produciralo toliko,
da bi imeli vsi zadosti.

Prenešeno na države: Ena dr-
žava izrablja drugo državo, če bi bil

Novo leto — stari boji.

Staro leto je pri koncu in radi bi
začetkom novega povedali vsem
našim sobojevnikom tolažilno he-
sedo. Vendar se nam zdi pravilnejše,
če si ne prikrivamo niti v tem tre-

nutku vso resnost sedanjega časa,
vso težo dogodkov in bojev, ki nas
čaka.

Svetovna vojna nam je zapustila
strašno dedščino. Človeštvo krvavi

temnilo pred očmi; nič več nisem videl ceste,
kjer sem hodil.

Kako natanko sem poznal veliko let, mo-
je zatočišče ob temnih večerih, prijatelj moj,
moj krivosel! Vse, kar sem imel, je izginito tu
spodaj kos za kosom, moje drobnarije z doma,
moja poslednja knjiga. Ob dražbenih dnevih
sem običajno hodil dol, da sem gledal in vsa-
kokrat sem bil vesel, ako se je zdelo, da so tri-
šle moje knjige v dobre roke. Igralec Magel-
sen je imel mojo uro in na to sem bil skoro po-
nosen; almanah, ki je vseboval moj prvi, po-
stični poskus je kupil nek znanec in moj svršnik
se je zasiliral pri fotografu, da ga je izposojal
v ateljeju. Ničesar ni torej bilo, ob kar bi se
spodikal.

Gumbe sem držal v roki pripravljene, ko
sem vstopil. »Stric« sedj pri svojem pultu in
piše.

»Saj se ne mudi,« izustim od straha, da ga
ne bi zmotil in ne razsrdil vsled svojega nago-
vora. Glas mi je zvenel tako čudno votlo, sam
sem ga jedva še spoznal, srce pa mi je tuda-
lno kot klavir.

Prišel mu je smehljaje asproti, kot je to
storil običajno, se uprl z obema rokama plo-
skoma na mizo in se mi zagledal v obraz, ne
da bi kaj spregovoril.

Tu imam nekaj in sem ga hotel samo vpra-
šati, ako bi pač lahko porabil to... nekaj, kar
mi je ležalo doma samo v napotje, zagotav-
ljam vas, samo v nadlego... nekaj gumbov...

Torej kaj je, kaj je z gumbi? In pri tem je
prišel s svojimi očmi moji roki čisto blizu.

Ako mi ne more dati par vinarjev za to?...
Toliko, kot se mi pač zdi... Čisto po njego-
vem preudarku...

Za te gumbe? In »stric« strni začuden
vame. Za te gumbe...

Samo toliko za eno smodko ali kolikor
hoče! Sel sem ravno mimo in sem hotel med-
potjo vprašati.

Tedaj se je zasmejal stari zastavljavec in
stopil brez vsake besede nazaj k svojemu
pultu. Stal sem tam. Pravzaprav nisem bil
upal, a ipak sem smatral za možno, da mi po-
more. Njegov smeh je bila moja smrtna ob-
sodba. Z očali bi mi zdaj tudi prav nič ne po-
magalo.

Svoja očala bi seveda tudi dodal, to se
razume, sem rekel in jih vzel v roko. Samo de-
set vinarjev, ali če hoče, tudi samo pet.

»Saj veste, da vam za vašo očala ne mo-
rem dati ničesar, je rekel »stric«; »to sem vam
že preje nekoč povedal.«

»Ampak jaz rabin pošta znamko,« sem
dejal zamolklo; »saj ne morem odposlati niti!

pisem, ki jih moram pisati. Znamko za deset ali
pet vinarjev, čisto kot vam drago.«

»Dajte, za božjo voljo, spravite se odtod!«
je odvrnil in zamahnil z roko proti meni.

»Da, da, naj bo!« sem si delal. Mehanična
sem si spet nataknil očala, vzel gumbe in šel;
rekel sem lahko noč in zaprl vrata kot običajno
za sabo. Tako, zdaj torej ni bilo nič več sto-
riti! Pred stopnicami v klet sem obstal in si še
enkrat ogledal gumbe. Da jih absolutno ni ma-
ral! sem rekel; saj so vendar malone čisto novi
gumbi; nikakor ne razumem tega!

Čim sem stal tam, zaglobljen v ta razmiš-
ljevanja, je prišel mimo človek in šel dol v
klet. V naglici se je narahlo obregnil ob me-
oprostila sva se drug drugemu in jaz sem se
okrenil in se ozrl za njim.

»Ne, ti si?« je rekel hipoma spodaj pod
stopnicami. Prišel je spet gori in jaz sem ga
spoznal. »Bog me vari, kako izgledaš!« je re-
kel. »Kaj pa si delal ti dohi?«

»Oh — opravki. Ti hočeš tudi doli, kot vi-
dim?«

Kolena so mi vztrepetala, naslonil sem se
ob steno in iztegnil roko z gumbi proti njemu.
»Kaj hudičija?« je vzkliknil. »Ne, to je pa
res že preveč!«

(Dalje prih.)

LISTEK.

GLAD.

Spisal Knut Hamsun. — Poslovenil
Fran Albrecht.

(Dalje.)

Napravil sem si stvar lahko in sem po po-
ževo lezel domov. Začel me je, k sreči prvič
ta dan in tako sem šel, da se ozledam naskoz,
kjer bi lahko pil. Od bazarjev sem bil preveč
vstran in v zasebno hišo nisem hotel iti, ne
mara bi tudi lahko počakal, dokler ne pridem
domov; to je trajalo še četr ure. Nikakor ni-
sem hotel reči, da bi obdržal v sebi požirek
vode; moj želodec ni prenesel prav ničesar
več.

Ampak gumbi? Z gumbi se nisem bil po-
skusil. Tiho sem obstal in se moral nasmeh-
niti. Nemara da bi se le še našel kak svet! Ni-
sem bil še čisto prekleto! Deset vinarjev bi prav
gotovo dobil zanje in v četrtek prejmem hono-
rar za svoj članek v časopisu! Še sem doživel,
da se je vse zboljšalo! Kako sem le mogel po-
zabiti na gumbe! Privlekel sem jih iz žepa in
jih medpotoma ogledoval; od radosti se mi je

socijalizem res izveden v obeh državah je izražanje druge (slabotnejše) nemogoče, ker socijalizem priznava vsakemu pravico do človeka dostojnega obstanka, ter bo močna socijalistična naravnost podpirala slabotno socijalistično državo a ne izražala.

Očitajo nam, da nismo narodni, ne povedo pa, da nam očitajo, da nismo agresivni narodnjaki. Kaj pa je to agresivno narodništvo? Pač narodništvo, ki se ne zadovoljuje s številom svojih sorodnikov, ampak ki hoče vsiliti svoj jezik tudi drugim ter tako povečati število svojega rodu. Čemu to? Izgovorov je lahko več, a drži samo eden: da bo rod bolj močan! Zakaj močan? — Da bo lažje izražal drugega! Evo, to je namen agresivnega narodništva! In če se socijalist zanj ne more ogreti, je razumljivo; nasprotno, po-bila ga, ker je največji pomočnik sovražniku socijalizmu-kapitalizmu, in naj se pojavlja pri lastni narodnosti ali pa pri tuji.

Poglejmo malo v zgodovino. Napoleon je zagospodril srednji Evropi. Predvsem nemški narod je čutil njegov jarm. Vstali so nemški možje in zbudili narodni čut. Narodna zavest je združila Nemce ter jih osvobodila. To narodništvo je imelo gotovo lep cilj, ki ga je tudi popolnoma doseglo. Žalibog pa je narodna ideja, ki je pokazala toliko moči, postala kaj kmalu nevarna. Kapitalizem je kaj hitro videl, da mu bo najboljše pomočnica pri osvajanju novih ozemelj, pri podjarmljenju novih sužnjev: vzela je v zakup. Napojil je narode z narodništvom in to ne s takim, ki brani samo lastni rod, ampak s tistim, ki hoče tudi osvajati, ki napada, ki je agresiven. Tako vidimo v vseh državah, kako so se kapitalistične stranke, to so stranke svobodne trgovine, svobodne industrije (veleobrati) polastile narodne ideje, jo sprejele kot glavno točko v svoj program ter z njo napajale nerazodno maso. Res, imenitno sredstvo omamiti narod, da ne more videti resnice. In posrečilo se jim je popolnoma. Posrečilo se je to Angležem, ki so ščuvali na Nemce, posrečilo se je to Nemcem, ki so ščuvali na Angleže in Francoze, posrečilo se je Francozom, ki so ščuvali na Nemce itd. Tako so ustvarili ono peklensko ozračje zadnjega desetletja, tako so dali osnovo peklenskemu boju: svetovni vojni; vsak vojak, vsak državljani kot posameznik je bil v srcu prepričan o brezmišelnosti, o krivdnosti vojne in vendar se je tepel z navdušenjem za — domovino (v istini za interese kapitalizma). Res, dobro se je obnesla taka narodna vzgoja. Pa predolgo je trajala vojna. Trpljenje je postajalo prehud, rane preskeleče, bol predolga; in narodi so začeli premišljevat. Čemu moramo toliko trpeti, ali nismo norci, da si sekamo drug drugemu rane? Kdo ima od tega korist? Narod? Prvi, ki je odgovoril na to vprašanje je bil ruski narod; in položil je orožje. Danes lahko odgovori vsak, ki ima oči, samo pogleda naj okrog sebe. Ali ima korist močede delavce, ki strada? ali uradnik, ki zmruze in se zavija v oguljeno obleko? ali mali kmet, ki živi, ne kakor je živel pred vojno, ampak kakor je živel pred 100 leti? Vedeti moramo, da so take razmere v vseh državah, ki so se delansko udeležile vojne, tudi pri zmagovalcih. V kolikor pa ti še ne izvidijo resnice (n. pr. v Franciji, Angliji, Ameriki) je kriva samo narodna misel, ki se je povečala po zmagi naravnost v pijanost. Tako ljudstvo ne more videti pravega vzroka težko pri pogajanjih v Parizu, ne more razumeti igre državnikov, ki se ne bi-jelo za pravico ampak edino za interese svojega kapitala. Tako se mo-gotje tudi čudijo (če jim narodna pi-janost sploh pusti toliko razmišljanja) zakaj ne obveljajo one lepe Wilsonove točke, zakaj se zopet po-lagajo kali novim vojnem. Seveda kapitalizem se jih ne boji, saj mu prinaša neposredno ogromne dobičke; šele v posledicah so lahko nevarne tudi kapitalizmu in sicer tem bolj, čim dalj trajajo (ljudstvo izpregleduje in bojne vrste okrog kapitalizma se — zgoščavajo).

Agresivno narodništvo je samo slepa dekla kapitalizmu, za njim stopa krivica, nasilje, smrt.

Socijalistična ideja gotovo ni takšna, da bi naj veljala samo Slovenecem, ali samo Nemcem, ali samo Italijanom itd. Ne, njena načela morajo biti ista pri Slovencih, ista pri Nemcih, ista pri Italijanih ista sploh pri vseh narodih. Zato ne moremo govoriti o slovenski, nemški itd. socijalistični ideji, ne, ona je — mednarodna. In kratkovidnež,

ki ne razume te mednarodnosti, ki sodi vse na svojem slepem narodnem šovinizmu, se križa ob tej mednarodnosti, ki si je ne more drugače razlagati kot z — narodnim izdajstvom. In vendar je ravno socijalistična mednarodnost najbolj daleč od narodnega izdajstva.

Poglejmo razmerje med Italijo in Jugoslavijo. V Italiji je na krmilu še vedno kapitalizem, in nacionalistične stranke tirajo še vedno državo v imperIALIZEM. Zavedajo se dobro, da riskirajo s tem mir, pa kaj je to kapitalistom, ki itak ne gredo v strel-ske lark, temveč le žanjejo. Zave-rovati se hočejo pred presenečenjem, zahtevajo strategične meje itd. In Jugoslavija? Za sedaj se mora vdati, pa če bi trajalo to razmerje del časa, je popolnoma izključeno, da ne pride med obema do vojne. In začela bi se borba od kraja z vsemi blaznimi krutostimi. Konec? Na eni strani gorje, na drugi pa zviti vo-ljaški dobavitelji, ki bi si zopet pol-nili žepe. Prepričani smo, da bi prišlo do tega, če bi ne bilo ravno — socijalistične ideje. Vemo kako se je zganila v Italiji ob zadnjih volitvah. Posledica: odpor proti blazni zunanji politiki postaja močnejši in vplivnejši. Čujejo se že glasovi: »Ne maramo Reke!« in tudi oficijelna Italija postaja nekam bolj popustli-va. Že govorijo zopet o nevtralnem teritoriju med Italijo in nami, odpi-rajo se zopet slovenske šole, odpi-ra se promet itd. Da, če bi bilo vsaj še

100 socijalističnih poslancev več v rimskem parlamentu, prepričani smo, da bi se z Italijo pomenili v par-urah in zadovoljna bi bila oba dela. Nobena stranka ne bi iskala strate-gičnih mej, ker bi jih enostavno ne — potrebovala. Razmerje med obe-ma bi bilo jasno, brez zahrbtnosti, brez militarizma; (seveda če bi bila tudi pri nas večina socijalistična) Ali ne bi bili to najlepši pogoji za mirni razvoj, za življenje dostojno člo-veka? Katera pot pelje do narodove sreče? Pot kapitalizma (agresivno narodništvo) ali pot mednarodnega socijalizma?

Pomislite in — sodite! Razumeli bode tudi, zakaj ne odobravamo, da se nalaga nemškemu narodu pre-več bremen ter tako ogroža njegovo eksistenco, zakaj smo za pomoč Du-naju, ki umira lakote, zakaj smo pro-ti narodnemu socijalizmu, ki se skuša tudi pri nas uveljaviti, ki pa ni drugo, kot nov trik kapitalističnih strank, ki skušajo zaleziti vedno sil-nejši razvoj socijalistične ideje, s so-cijalno potvornitvijo svojega narod-nega šovinizma.

Kako je mednarodni kapitalizem, še več, kako postane on zaradi last-nega interesa narodni izdajalec, tega seveda nečemo videti. Pa tudi do te-ga še pride in menda prav kmalu. Takrat se bodo naše vrste oiačile, takrat bo spoznal res ves proletari-jat, kje je njegova rešitev, kje je sreča naroda.

Najnovejša poročila.

(Vesti LDU.)

Jugoslavija.

URADNIŠKA STAVKA V ZADRU.

Split, 29. (DDU) Predvčeršnjim so občinski in pokrajinski uradniki v Zadru jeli stavkati, ker jim niso regulirane plače, kakor drugim uradnikom.

HADŽIČ BO PODAL OSTA VKO.

Belgrad, 29. »Epoha« poroča: V merodajnih krogih se vzdržuje vest, da bo vojni minister Hadžič iz-stopil iz kabineta. Kot kandidata za mesto vojnega ministra se imenujeta generala Branko Jovanović in Živko Pavlovič.

POSOJILO ZA PREHRANO BOSNE.

Sarajevo, 29. Ministrstvo za pre-hrano in obnovo zemlje je odseku za prehrano in obnovo v Sarajevu na-kazalo 15 milijonov kron. 5 milio-nov kron naj se odda konsumim or-ganizacijam kot brezobrestno poso-ilo za leto dni; 10 milijonov kron pa naj bo za obratno glavnice odseka za prehrano in obnovo. Poleg tega je odseku za prehrano nakazano 900 ti-soč dinarjev kot mesečna dotacija z naslovom istega obratnega kapitala.

RAZBOJNIŠKI NAPAD.

Split, 29. (DDU.) V vrliškem kraju so razbojniki, oblečeni vojaško in oboroženi s puškami, navaliili v hišo Jovana Baršića, ga zvezali in ga pretepali, dokler ni povedal, kje je njegov denar. Odnegli so mu 20.000 kron in pobegnili. — Blizu Imotske-ga je razbojnik zaklal mladeniča, mu vzel več tisoč kron in pobegnil. Oblastva so aretirale več sumnih ljudi.

Po svetu.

SPLOŠNA STAVKA V BOLGA-RIJI.

Koš, 29. (DunkU) Romunska brzajavna agentura »Dacia« poro-ča: Po poročilih iz Sofije so v vsej Bolgariji vsled dragine živili in ob-lačil proglasili splošno stavko. Vla-da je v vsej državi progasila obsed-no stanje.

FRANCOSKA POMOČ AVSTRIJI.

Dunaj, 30. (DunkU) Kakor poro-čajo listi iz diplomatskih virov, je francoska vlada vsled odgoditve praških posvetovanj glede preskrbe premoga v Avstriji sklenila v svrhu, da v najkrajšem času odpomore po-manjkanju premoga v Avstriji, da pošlje nemudoma na Čehoslovaško 5000 vagonov samo za prevoz pre-moga v Avstrijo. Razen tega bo po-slala v Avstrijo francosko komisijo za nadziranje pošiljanja vagonov in premoga v Avstrijo.

MADŽARSKI BELI TEROR.

Dunaj, 30. (ČTU.) »Wiener Mit-tag« javlja iz Budimpešte: Usmrtitev devetih boljševikov se je izvršila navzlic protestu angleškega poslani-ka Sortna. Komunistična stranka sklicuje za danes protestne shode proti budimpeštanskim usmrtitvam in proti nedelavnosti avstrijske vla-

de med pokretom belega terorja na Dunaju.

FRANCOSKI SOCIJALISTI PROTI MADŽARSKIM »BELIM« TERORISTOM.

LDU Nauen, 29. (Brezžično). Po-vodom smrtnih obsodb v Budimpešti zaradi dejanj pod komunistično vlad-o, so odposlali Anatole France, Marcel Cachin, Jean Louguet in uredništva listov »Humanite« in »Po-pulaire« protestne brzojavke, ki jih objavlja tudi dunajska »Arbeiter Zeitung«.

LDU, Dunaj, 30. (ČTU) Dr. Bauer je sprejel nastopno brzojavko: Prosimo Vas da v našem imenu protestirate proti usmrtitvi socijalis-tov v Budimpešti. Sklicujemo se na čut človečnosti. Madžarska bi se onečastila z nadaljevanjem belega terorja. Podpisi: Anatol France, Henry Barbusse, Dalonguet, Marcel Cachin in redakciji listov »Humani-te« in »Populaire«.

Avstrijski socijalisti proti terorju belih.

LDU, Dunaj, 30. (DunkU.) Kakor poroča »Arbeiter Zeitung«, je konfe-rencija dunajskih zaupnikov socijalno-demokratske stranke dne 28. decem-bra sklenila izreči preganjanemu ogrskemu proletariatu svoje simpa-tije ter naročiti izvrševalnemu odbo-ru, da kar najhitreje izvrši močno akcijo, da prepreči, da bi se nadalj-nje krvave obsode izvršile nad predbojevniki proletarijata. Pozvali bodo bratske stranke vseh držav in dežel, da s poudarkom dvignejo sva-reči glas proti krvavemu preganja-nju sodrugov na Ogrskem.

VIHAR V ATLANTSKEM OCEANU.

Kodanj, 28. (ČTU) »Politiken« poroča iz New Yorka, da vsled stra-hovitih viharjev, ki divjajo v severnem delu Atlantskega oceana, ne more oditi iz newyorške luke več kot 100 ladij. Ob obrežju mrgoli raz-bitih ladij. V New Yorku je padla temperatura na 20 stopinj pod ničlo. Po deželi divjajo hudi snežni viharji.

Občinski svet ljubljanski.

V včerajšnji seji občinskega sve-ta ljubljanskega so se napravili na-slednji sklepi:

Štiri milijone kron v aprovizacne namene se najame na tekoči račun pri Mestni hranilnici ljubljanski za dobo štirih mesecev.

Draginska doklada mestnim uslužbencem. Mestna občina ne iz-plača draginske doklade v celotni izmeri, ker je znesek tako velik, da ga blagajna ne zmore. Nameravalo se je plačati zaenkrat 50 odstotkov. V razpravo sta posegla obč. sv. Lil-leg in s. Kocmur. Župan stoji končno na stališču, da se izplača 100 odstot-kov že 1. januarja, za ostalo doklado pa je potreben kredit, ki naj ga sprej-me bodoča seja občinskega sveta. V razpravi se je zavzel za mestne uslužbence pri magistratu in občinskih podjetjih, plinarni itd. tudi so-dr. Vencajz. Predlog se sprejme na znanje.

Sokolski dom Sokola I. v Ljubljani. Sokolu se je prodalo na Taboru v Ljubljani del mestnega zemljišča, da zgradi tam Sokolski dom in telovadnico. Obč. svetnik dr. Adlešič in Jeglič sta ugovarjala predlogu, da je svet prepocen (8 K m) in da se one-mogoči nameravani park, Poročeval-ec pravi, da se park kljub temu uredi. Predlog je bil sprejet z večinski-mi glasovi.

Uslužbenci mestnega užitninskega zakupa vlagajo prošnjo za uvrstitev v službene prejemke mestnih slug. Prošjo utemeljuje s. Kocmur, ki na-vaja, da so ti uslužbenci res potrebni boljših plač. Vrhutega niti ne ve-do, kdo je njihov gospodar. Služ-beno razmerje bi se moralo urediti, zlasti tudi, ker je ta služba odgo-vorna. O. župan predloži prošnjo ku-ratoriju in se bo upoštevala pri po-deljevanju draginskih doklad. Pred-lagana resolucija se glasi: Slavnim občinski svet skleni: Gospodu župa-nu se naroča, da vlogo uslužbencev užitninskega zakupa nujno prouči in jo čimprej dovede za uslužbenca ugodni rešitvi.

Druzi skleni občinskega sveta. Za podporo ujetnikov v Italiji se do-voli Slov. rdečemu križu 5000 K na predlog župana. — V okrajno komi-sijo za pritožbe o volnih datvah se izvolila Jak. Dimnik in M. Lilleg, za namestnika so-dr. L. Vencajz. — Za uredbo zemljiške knjige pa Fran Jan-čigaj in Ciril Koch. — Dimnikarjem in postreščkom se dovoli petkratno zvišanje tarifov iz leta 1908. — V komi-sijo za žrebanje mestnih srečk se izvolilo obč. svet. Jeglič, Vencajz, Dimnik, Lilleg.

Žrtve na »Suhem bajerlu«. Za avstroogrške strahovlade je bilo ustre-ljenih okoli 20 oseb. O nekaterih se je že takrat dognalo, da so žrtve podlih denunciacij. Zanje je potreb-no vsaj kosček zadoščenja. V ta na-men predlaga s. Kocmur resolucijo: Gospodu županu se naroča, da ukre-ne vse potrebno, da se trupla na vo-jakem strelišču pokopanih žrtev ekshumirajo in prenese na pokopališče k Sv. Križu. Na dan prenosa naj delo počiva. Prenos naj bo izvršen najkasneje do 2. decembra 1920.

Širite in naročite »DEMOKRACIJO«!

Iz stranke.

»SILVESTROV VEČER«.

Centralni odbor »Svobode« pri-re-di spoznamno z Vodmatsko po-družnico dne 31. decembra v hotelu »Tivol«: »Silvestrov večer z zabav-nim sporedom. Dramatični odsek uvozori burko v enem dejanju »Kdo je blazen?« Dalje nastopi prvič naša delavska godba na pihala iz Vod-matske po-družnice »Svobode«, so-dejuje tudi tamburaški zbor z Glin-. Pevski zbor. Razni komični prizori. Ples itd. O polnoči alegorija. Začet-ek ob 6. uri zvečer: vstopnina 3 K. Prosim, da se po možnosti prinese kozarce s seboj. — Sodrug! Sodru-žice ter prijatelji delavstva! Udele-žite se tega večera v obilnem števi-lu, da se zadnji dan v letu zdravo in pošteno zabavamo.

Občni zbor živilskih delavcev v Celju se bo vršil v nedeljo, dne 4. januarja 1920, pri »Zelenem travniku«. Na dnevnem redu so poročila in položaj živilskih delavcev ter razno-terosti.

Shod v Ralhenburgu. V nedeljo, dne 4. januarja 1920 se vrši šaven ljudski shod v Ralhenburgu ob 8. uri zjutraj v gostilni pri Leskovšku.

Društvo oblačilnih delavcev in sorodnih strok, podružnica Ljublja-na ima dne 2. t. m. svoj redni me-sečni shod v Mahrovci hiši, Krekov trg, ob pol 8. uri zvečer. — Ker je dnevni red velike važnosti, se pričakuje polnoštevilne udeležbe. — Pred-sednik.

Dnevne vesti.

»Slovenčeva« slabost.

Pričeli smo objavljati »črno knji-go slovenskega klerikalizma«, v ka-teri dokazujemo, na podlagi izvirnih »Slovenčevih« člankov in poročil, srdivo avstrijskancstvo in srbofo-stvo SLS. Klerikalcem so ti podatki silno neljubi. Kar so oni pisali in go-vorili leta in leta v obrambo habs-burške katoliške — absolutistične Av-strije in proti Srbiji, dokazuje dovolj zgodovino pravo bistvo klerikalnega gibanja na Slovenskem. Stranka, ki ima za seboj tako zločinsko pretek-lost sistematične avstrijske gonje in policijskega denuncijantstva, bi mo-rala takoj izginiti iz javnosti, in njeni voditelji, ki sede še sedaj v vodstvu

SLS, priti pred ljudem. Zakaj to je bila stranka polnoma razbojni-kov. Zlasti bi pa moral izginiti tak list, kakršen je »Slovenec«, tisti »Slovenec«, ki ima za seboj štiri leta policijske avstrijske krščansko - ka-toliške politike. Če bi bil slovenski narod kolikortoliko politično zrel, po-šten in kulturn — kakor se sedaj rad baha —, bi bil preskrbel, da se to preskrbi takoj po prevratu. Toda od naroda, ki je bil vzgojen po »Slo-venčevih« pisavi, se ne more tega za-htevati, vsaj takoj ne. Da se pa to kmalu zgodi, bomo preskrbeli soci-jalni demokratje tudi s tem, da osve-žimo ljudstvu spomin na vse ono, kar je »Slovenec« pisal tekomo vojne ter da obenem, na podlagi nepobit-nih dokazov, povemo, v kakšni poli-tični in denarni zvezi so klerikalci še sedaj z avstrijskimi monarhisti. Za nas je sicer vse to naravno. Sloven-ski klerikalci so zadnji ostanek stare Avstrije. Na nje se v Švici mnoga računa. Avstrijski »Slovenec« se v zadregi otrsava svoje vojne politi-ke z otročjim izgovorom, da so bile le prehodne strankine »slabosti«. Hvala lepa za take slabosti! Slabost je, če sedaj čekate o svoji lubezni do Jugoslavije, medtem ko ste z du-šo in telesom v — Švici! Vaše bistvo je bilo avstrijsko, avstrijsko ste de-lali, avstrijsko vzgojevali narod! Naš list vam je na razpolago, govori vseh naših sodrugov, tudi tistih, ki ste jih javno in tajno denuncirali, enako. Citirajte le en sam odstavek iz naših listov, ki bi govoril za Av-strijo. Ne morete! To moremo le mi iz vaših, in to storimo tako dolgo, dokler vas narod spozna in pošlje z orjatiim ekspresom v — Švico. Gla-silo avstrijskih policijstov ste bili, ste in ostanete.

Kako so klerikalci izčistili svojo stranko...

»Slovenec« in vsem klerikalcem je silno neljubo, če jim človek pre-išče črno-zolte obisti. Kakor mali otroci si vtaknejo prst v usta, skri-jejo svojo glavo in zajecljajo: »Saj smo vendar pošteno izčistili svojo stranko...« Da pa pokažemo, kako so klerikalci »izčistili« sebe in svojo stranko, navedemo tu le mal odlo-mek iz dopisa, ki nam ga je poslal prijatelj našega lista, priprosti kmet z dežele. Ta nam namreč piše: »Čital sem v »Napreju« o Šušteršičevem delovanju v inozemstvu in njegovi zvezi. Dalje, da se klerikalni vodje na Slovenskem mnogo priza-devajo, rehabilitirati dr. Šušteršiča. In res! Že dolgo časa sem se čudil, da klerikalci dr. Šušteršiča še vedno povišujejo v nebesa, ko je vendar znano, kak sovražnik je bil našega naroda in ujedinjenja Jugoslovancov. Naj vam poročam o stvari tole: iz-vedel sem direktno od Šušteršiče-vih ožjih somišljenikov, da klerikal-ci nameravajo pri prihodnjih volit-vah kandidirati dr. Šušteršiča in mu na ta način omogočiti povratek v ožjo domovino. Klerikalci po deželi izjavljajo, da je brez dr. Šušteršiča njihova stranka kakor mrtva. Na vsak način mora biti res, da se za hrbtno javnosti pripravljajo, še kaj več kakor Šušteršičev povratek. Kmetje po deželi so zelo nahujskani in silno zabavljajo čez sedanje razmere v deželi. In to tako, da se jasno vidi, da so tako naučeni in da je bilo šir-jenje nezadovoljstva med kmete or-ganizirano tajnim potom. Pri rovar-jenju proti vladi in sedanjim razme-ram se klerikalci največ poslužujejo načina, prikazovati kmetu, da je ba-je dr. Šušteršič za nje toliko naredil, da imajo danes vsega zadosti: blaga in denarja. ter da jim belgrajska vlada hoče sedaj vse vzeti. In ker je res, da ima kmet danes vsega v izo-biliu, blaga in denarja in da ima vse dolgove poplačane. (kar je povzro-čilo le silno pomanjkanje živil med vojno in ne dr. Šušteršič), kmetje res preradi nasedajo, tako da se že jav-no upajo govoriti o lepih časih Šušteršičevih... Tako torej! Pojas-nila ni treba. »Slovenec« si naj torej dobro ogleda svojo »izčiščeno« stanko in potem šele naj govori. Do-klar pa sam svoje stranke ne pozna: naj o drugih pridno molči!... Naj se »isti vsi te...« slabosti!«

Občni zbor Slovenske kmetijske družbe

se je vršil v torek v »Mestnem do-mu« v Ljubljani. Upokojili so gene-ralnega ravnatelja g. Gustava Pirca ter imenovali za tajnika družbe inž. Rada Laha. Občni zbor se je vršil v znamenju volilne borbe za pred-sedstvo. Zmagala je pri volitvah y odbor in predsedstvo klerikalna Ju-goslovanska kmetiska zveza. Za predsednika je bil izvoljen g. Miha Iskra, posestnik v Hlebac pri Les-cah. Oddanih je bilo 224 glasov. Iskra je dobil 150, Pirc pa 67 glasov.

Otvoritev juridične fakultete.

Kakor poročajo te dni v Ljubljani došli univ. prof. dr. Leonida Pitamice, je prišel profesorski zbor ljubljanske juridične fakultete, sedaj v Parizu, do sklepa, da je otvoritev letošnjega zimskega semestra na tej fakulteti nemogoča, ker so bili vsi trije imenovani profesorji po nalogu kraljeve vlade v Beogradu zaposleni pri mirovni konferenci v Parizu in tako niso mogli dosedaj izgotoviti najnujnejših priprav za otvoritev fakultete. Za tekoči semester naj se zato dijaki-juristi inškririrajo na kaki drugi pravni fakulteti. Onim, ki so se vpisali na ljubljanski filozofski fakulteti in ki hočejo v II. semestru prestopiti na juridično fakulteto, bo profesorski zbor semestr na filozofski fakulteti vračunal za pravni študij pod pogojem, da poslušajo na tej fakulteti predavanja, ki so v dotiki s pravnimi študijami, to je filozofsko-historične vede. S pripravami za otvoritev II. semestra na juridični fakulteti se bo takoj pričelo. V to svrhu je prišel prof. Pitamice v Ljubljano. — Prorektor: Zupančič I. r.

Iz italijanskega ujetništva

pošiljajo vsem svojem in znanecem noveletna voščila sledeči: Cetov, Jirasek, Otrni, Božič, deset. Cevnik, Flure, Petrič, Miklavčič, Pečol, ler in pešci: Cestnik, Rogina, Panžersic, Baš, Perko, Bačani, Brunec, Veber, Urbanček, Anko, Arčko, Arhar, Ančnik, Krmelj, Valjavec, Mulej, Mezner, Devčić, Budkovič, Sorli, Jeza, Stofinčar, Kriznik, Zupančič, Klanšek, Konetec, Jakoš, Strmšek, Blažič, Sterle, Grilj, Ugovšek, Jernej, Breznik, Petak, Bežal, Radanovič, Večerina, Sisič, Letica, Zelenič, kar, Toplak, Cestnik, Fistrovič, Polajner, Peček, Crešner, Lipčev, Stojenšek, Praznik, Tanjko, Pešut, Jajč, Poznič, Ogorelec, Habjančič, Kirbus, Skoberne, Stampelj, Vitez, Neverkila, Kurtovič, Malež, Ficijlon, Erceg in Valič. — Ujetniki pišejo, da se jim slabo godi. Pravijo tudi, da jugoslov. ujetnike ni prišel od jugoslov. rdečega križa še nič obiskat. Vsemu delavstvu kličejo: Zivela svoboda in bratstvo! Zivela socialna demokracija!

Napuh in surovost vojnih dobičkarjev.

Prijatelj lista nam piše: Pred par dnevi sem se mudil v Ljubljani. Zšel sem tudi v znano točilnico vina v Wolfovi ulici. V veži vidim gospoda, ki je mirno pil četrtinko vina. Natakarija nenadoma stop k njemu in zakriči: »Kaj Vi? Kaj boste Vi? Kaj si neki domišljujete, ko ste le ubogi komi! Na to se oglašajo nekdo, ki je bil tudi »komi«. Tudi tega nahrili natakarija z besedami: »Dosti žalostno, da riste kaj boljsega postali. Nato še drugi gost, ki ga pa natakarija ravne: »Vi pa kar molčite, Vi, ki nimate niti toliko, da bi Vašo ceho plačali. Saj pijete vedno le na »puh«. Kar poberte se! Lepa reč, sem si mislil in zapustil lokal. Pozneje sem izvedel, da si je ošabna ženska napravila med vojno, ko smo mi stradali in izgubili vse, veliko denarja, kar jo je tako poosabljalo, da ljudi brez izjeme naganja — z berači. — Napuh in surovost vojnih dobičkarjev!

Darujte za revne prekmurske dijake. Za revne prekmurske dijake na državnih gimnazijah v Murski Soboti se bo z novim letom otvorila dijaška kuhinja, katere namen je prekrbovati revnim in pridnim dijakom potrebno hrano in po možnosti tudi stanovanje. Kljub silnemu pritisku od strani naših nasprotnikov pohaja vendar redno v I. gimn. razred 30 dijakov; njih pretežna večina je zelo revna in mnogi bodo morali opustiti študije, ako jih ne bomo vsestransko podpirali. Darovi naj se pošiljajo na: Dijaško kuhinjo v Murski Soboti.

Dijaški transporti. Dosedaj so določeni: Transport na Dunaj, dne 2. januarja, vodi tov. Ludovik Lobe, Krojaska ulica 6; transport 5. januarja na Dunaj in Brno vodi tov. Red. Lavrič, Mestni trg 17, II. nadst. Tovariši, ki potujejo po 5. jan. v Prago, Brno ali na Dunaj, naj javijo t a k o j p o d p i s a n i c i »Ferijalnemu Savezu«, tov. Iv. Ferluga, Hotel »Tivol«, kdaj približno in kam žele potovati in koliko prtljage mislijo vzeti s seboj, da vemo določiti termine transportov. Tovariši, ki so pripravljeni prevzeti vodstvo kakega transporta, naj se prijavijo še posebej »Ferijalnemu Savezu« tov. Iv. Ferluga, Marjanova (Akad. menza), vsaki dan od pol 1. do pol 2., da jim preskrbi solidarno sodelovanje ljublj. dijaštva. — Vidiranje potnih listov preskrbi za vse transporte tov. Zu-

pančič, Žabjak 7, oddati do 31. decembra vsak dan od 10. do 12. ure.

Društvo nižjih mestnih uslužben-cev priredi dne 5. januarja 1920 v veliki dvorani »Uniona« običajno predpustno veselico z raznimi zabavami. Pri veselici svira vojaška godba »Dravske divizije«. Ker ima priredba dobrodelen namen — korist podpornega sklada članov in njih rodbin, je pričakovati obilne udeležbe. — Odbor.

Vojno posojilo.

V Sloveniji ga cenijo na približno 500 milijonov. Podpisovali so to posojilo zasebniki; največ pa branilnice in drugi gospodarski zavodi. Mirovna konferenca je določila, da naj si vsaka država, nastala na ozemlju razbite Avstrije, to zadevo sama uredi, kakor hoče, ve in zna. V naši državi je ta stvar zelo delikatna narave. Srbi so se borili proti Avstriji. Slovenci in Hrvatje pa so dajali Avstriji posojilo, da je njena soldateska lažje požgala srbske hiše, morila otroke, posiljevala žene in uničevala vse, kar se je dalo. Skupna državna blagajna, v katero prispevajo tudi Srbi, gotovo ne bo prisločila na pomoč. Ali naj se tozadevno naloži na prizadete pokrajine posebne davčne doklade, da se to

stvar sanira? Ne vem, kaj bi rekli dotičniki, ki niso podpisovali vojnega posojila, ko bi morali naenkrat prispevati v ta namen. Za vojno posojilo so pri nas nekateri posamezniki zelo vneto agitirali. Susteršičeva skupina iz sovražstva proti Srbom. Nekateri drugi pa so se s pomočjo te agitacije stresli vojaške dolžnosti; drugi so stremeli za odklapanjem in celo za vpletnostjo. Narodu pa se nihče ni upal reči resnice. Ti ljudje se sedaj boje nevolje zapeljane ljudstva. Stvar jim gre zelo za kožo. S svojo akcijo pa so prišli zopet prepozno. Po prevratu bi bili lahko prodali vso vojno posojilo v Avstrijo za 65%. Do najnovejšega časa pa se na Madžarsko. Te prilike sedaj ni več. Od povoljne rešitve te kalamitete pa je odvisen v veliki meri gospodarski razvoj in blagostanje našega naroda. V to kislje jaboko, ho, treba ugrizniti. Pupilarni denar bo treba vrniti. V posameznih slučajih se bo tozadevno lahko prišlo tudi varu. Vem slučaj, da so nekateri varuhi to posojilo že iz svojega plačali. Nekateri sodni predstojniki imajo tozadevno tudi zelo slabo vest.

Težko bo najti pot in sredstva, da se sanira to vprašanje, ustvarjeno po avstrijski politiki tistih ljudi, ki danes kar prekipujejo jugoslovankega navdušenja. Hinavci!

Črna knjiga slovenskega klerikalizma.

(Dalje.)

Ko so nemški graški listi kljub petolizenju slovenskih klerikalcev napadali Slovence, češ, da so se pokazali silno mlačnim pri izražanju sožalja ob priliki sarajevskega umora (čeprav so menda izmed vseh avstrijskih dežel slovenski klerikalci najbolj javkali, kričali in hujskali na osvetlo), je »Slovenec« s silnim ponosom zaklical med svet: »Ne mečite kamnov na zveste Hrvate in Slovence!... Nikjer v Avstriji ni bila žalost tako splošna, tako iskrena, kakor v naših deželah...«

SLS proti ujedinjenju Jugoslovanov.

»Slovenec«, glasilo slovenskega »človekoljubnega« klerikalizma, je bil med vsemi listi prvi, ki je začel pisati o »sovražnikih«. S tem si je hotel pridobiti naklonjenosti pri visjih vladnih krogih, ker mu je bil v tem oziru jako neprijeten tekmecek slovenski liberalalec. Takoj prve dni po umoru je »Slovenec« priobčil članek z naslovom: »Naš sovražnik«, ki se glasi:

»Grozni sarajevski zločin, ki je zavl vso Avstrijo v brezmerno žalost, je kakor blisk osvetil nevarno in strupeno ozračje, ki ga je zadnja leta ustvarila v južnih slovenskih deželah velesrbska propaganda. Ta je našega ljubljenelega prestolonaslednika in njegovo plemenito soprogo zadela do smrti. Padla sta oba kot žrtvi katoliške avstrijske misli, ki je v popolnem nasprotju s cilji in težnjami velesrbskega. Kaj hoče velesrbsstvo? Streni za tem, da ustvari na razvalinah Avstrije veliko srbsko državo. Pri tem bi bili Hrvati in Slovenci deloma žrtvovani svojemu najhujšemu sovražniku, deloma pa bi prisli pod jarm nesrpnega, svobodomiselnega in obenem bizantinskega srbstva. O nas Slovence je popolnoma gotovo, da bi bili razkosani med svoje najhujše sovra-ge. To bi za katoliške Jugoslovane ne bilo narodno osvobodjenje, ampak narodna sužnost in smrt. Da bi Hrvati in Slovenci ne opazili, kaj jih čaka, če bi se imela osnovati Velika Srbija (Jugoslavija) imenuje »Slovenec« dosledno le »Veliko Srbijo«, je propaganda, ki prihaja svede iz Beograda, vrgla v avstrijske jugoslovanske dežele omamljive in goljufive fraze o »jugoslovanskem nacionalnem kulturnem edinstvu«. Zlasti mladina se je dala v te mreže ujeti in je verovala v dozdnevno poslanstvo in namen Srbije, vse Jugoslovane združiti v sebi, jih osvoboditi in iz njih vseh en sam »jugoslovanski narod« ustvariti. Tudi pri nas jih je žalobno nekaj, ki so se dali zapeljati od našega svobodomiselnega časopisa, ki je Srbijo poveljevalo (iz teh vrst odseva ostudni demuncijantizem klerikalizma!) Avstrijo pa smešilo in v nič devalo ter oddevalo svoje misli in namene v plašče radikalnega nacionalizma. Ti zapeljanci sedaj lahko spoznajo, da hoče velesrbska misel zadeti flabsburg, katoliški avstrijski misel in nas Hrvate in Slovence, ki moremo kot samostojen in kulturni narod obstajati le v avstrijski monarhiji. Zato so usmrtili njega, nositelja velesrbske misli. Naš življenjski, na-

rodni interes zahteva, da se velesrbsko mišljenje popolnoma uniči in zadoši! Zato mora vse katoliško slovensko in hrvatsko ljudstvo delati z vsemi silami na iztrebljenju velesrbske ideje. (Poziv na denunciacije!) Mi hočemo živeti samo v avstrijski monarhiji, hočemo svojo krščansko kulturo in civilizacijo ohraniti! Utrujmo zato mogočno slovensko katoliško organizacijo. Protiavstrijsko svobodomiselnost je treba ljudstvu pristuditi, pobijati ga, ga razgaliti v vsej svoji grobi in nevarnosti. Edini spas državi pa je, da merodajni faktorji z vso energijo pospešujejo katoliško patrijotično misel.«

Na drugem mestu piše »Slovenec« proti ujedinjenju Jugoslovanov to-le:

»... Ko bi se mi združili s krivoverškim Srbstvom, bi se začele pod vodstvom fanatičnih srbskih popov najkručeje persekucije katoliškim Hrvatov in Slovencev. Velesrbsstvo pomenja vojsko. Velika Hrvatska pomenja tudi za nas Slovence edino mogočo rešitev. Samo v Hrvatski, v okviru mogočnega habsburškega cesarstva, leži naša narodna bodočnost, nikdar pa ne v srbstvu ali celo v meglenem jugoslovanstvu...«

Tekmovanje za patrijotizem.

Ob vsaki priliki je avstrijski klerikalizem s ponosom giganta razkazoval, trkač se na svoja velesrbska prsa in držeč v eni roki križ, v drugi meč, vsemu svetu svojo moč. Najbolj smešen v tem oziru pa je bil nizkotni, priljubljeni pritlikavec — slovenski klerikalizem. Vedno so mu zijala široka usta in prepevala cesarsko himno. In če se je iz kakega kota oglašil kdo drugi, da mu basira, (recimo kak slovenski liberalalec), se je klerikalalec silno prestrašil te konkurence. Sam je hotel prepevati in sam uživati svedce svojega patrijotizma. Skočil je zato svojemu tekmečku, liberalcu, v lase, ga zmerjal, preklinjal, obtoževal in vpil, da mu cesarska himna ne gre tako iz srca, kakor njemu. Silno mu je bilo žal, da slovenskemu liberalcu ni mogel tega tudi dokazati. Kako lahko bi se rešil nevarnega tekmečka, ki bi ga kratkoma obesil kot izdajalca na prvi laterni pred ljubljanskim rotovžem v svarilo vsem, ki bi si upali tekmovati v patrijotizmu s slovenskim klerikalcem! Zalbog tega ni mogel storiti, ker liberalalec je bil res tudi patrijotičen! Ali vendar! Vsaj verjeti mu ni treba, si je mislil »Slovenec«, ki je pisal in pisal, da si je umazal že vse prste, noč in dan o »razkrinkanih hinavcih«, o »izdajalcih«, »propagatorjih velesrbske ideje«, »sovražnikih Avstrije« itd., samo zato, da bi bil on prvi pri obredni mizi na Dunaju in ne morda slovenski liberalalec.

Ko je »Slovenski Narod« skritiziral Susteršičev govor s shoda z dne 5. julija 1914, je »Slovenec« zakričal: »Razkrinkani hinavci ste in nobeni patrijotje!... Kajti, kdor hoče, da uspe velesrbsko gibanje, da se odtrga naše dežele od Avstrije in prikljopi srbski državi in kdor nati-

tisti se zamore togotiti na našo nedeljsko manifestacijo!...«

Kakor rečeno, slovenski liberalalec ni hotel klerikalcu podleči v tekmi za patrijotizem. »Slovenec« je to silno jezilo. Da pa bi bil na vsak način bolj patrijotičen, kot »Slovenski Narod«, je pisal duhovite patrijotiske članke, kjer je v hitri sapi zatajil celo svojo narodnost. »Narod« ga je svede takoj prijel za ušesa in ga pokazal svojemu narodu z besedami: »Evo, dragi moj slovenski narod, kak ti je slovenski klerikalalec! Ni ne Slovenec, ne Slov! Stokrat slabši je od vsakega narodnega sovražnika! Slovenski klerikalalec je podel izdajalec, za katerega ni več mesta v slovenski družini in se ga mora z zaničevanjem izbrcati, če bi se hotel še kdaj izdati za Slovenca ali Slovana...«

(Dalje prih.)

PKOPAGANDA JE OROŽJE PROLETARIJATA.

Sodrug! Sodružice! Zbirajte članke za »Slovensko socialno matico«. Delež s pristopnino 62 K, plačljivo tudi v obrokih. Cim več denarja bo matica imela, tem več knjig, brošur in letakov bo mogla izdati, ustanovila bo tudi svojo lastno knjižarno. Organizacije na delo, pišite po pristopne izjave!

»Slovenska socialna matica« v Ljubljani, poštni predal 91.

Gospodarstvo.

Kompensacija za sladkor. Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani je na podlagi vesti, da je naša vlada sklenila kompenzacijsko pogodbo s Čehoslovasko za sladkor in pšeno v razmerju 1 : 4½, vložila ugovor proti neopravičeno visokemu razmerju kompenzacije. Na to je prešla zbornica obvestilo, da kompenzacijska pogodba za sladkor in pšeno v razmerju 1 : 4½ od vlade ni bila ratificirana. Potreba sladkorja iz inozemstva znaša okrog 6500 vagonov, dočim se more računati s 1500 vagoni produkcije domačih tvornic v letošnji kampanji.

Promet na južni železnici.

Obratno ravnanje južne železnice objavlja: V ponedeljek dne 29. decembra se bo na progah južne žel. vršil osebni promet v istem obsegu, kakor pred 24. decembrom. Ponenši od vstetega torka 30. dec. do vstetega 1. januarja bo osebni promet na južni železnici zopet uknjen. Izvzeti so naslednji vlaki: Ekspresna vlaka, italijarska osebna od Logatca do Ljubljane št. 81 do 87, osebna vlaka na progi Zidani most-Ljubljana št. 32 a in 37 a, kakor tudi vlaka št. 60 in 63 na progi Ljubljana-Borovnica. — Pripomba: V Nemški Avstriji se uknjenje osebnega prometa na južni železnici, ki je bilo prvotno nameravano do

20. decembra, podaljša do vstetega 1. januarja.

Na progi Ljubljana - Vrhnika vozita v torek, sredo in četrtek, t. j. 30. in 31. decembra ter 1. januarja vlaka št. 2703 in 2704.

Orient ekspres. S 1. januarjem se izpremeni vozni red za orient ekspres, in sicer nastopno: Orient ekspres odide iz Beograda v Pariz ob 8.20 zjutraj ter pride iz Pariza v Beograd ob 8.20 zvečer. — Dosedanji brzovlak Beograd-Zagreb se pretvori v brzovlak Beograd-Pariz ter odide iz Beograda ob 20.50 in pride v Beograd ob 20.30 zvečer.

Zrebanje ljubljanskih srečk se vrši dne 2., 3. in 5. januarja 1920 v uradnih prostorih mestne blagajnice, vsakokrat od 9. do 17. ure. Ob teh dnevih mestna blagajnica za stranke ne bo uradovala.

Posiljanje soli v poštnih paketih. Ker se je dogajalo, da se iztihotapia sol v poštnih paketih v vržniške svrhe, smejo posni uradi sprejemati pakete, v katerih se nahaja sol le tedaj, ako se nahaja na hrbitu pošne spremnice (zgoraj desno) dovoljenje odseka za prehrano za prevoz oziroma izvoz soli. To dovoljenje mora vsebovati stampiljo odseka za prehrano, datum dovoljenja in pa podpis dovoljujočega uradnika. To dovoljenje mora stranka označiti tudi na paketu soli. Brez tega dovoljenja poštni uradi ne smejo sprejemati paketov, v katerih se nahaja sol.

Nadrobna prodaja alkoholnih pi-jac. Vsi oni obrtniki, ki so dobili po 1. januarja 1916 obrtni list za trgovino z alkoholnimi pijacami v posodah, zaprtih po trgovskem običaju, naj tekom 14 dni predlože obrtnim oblastvom usposoblenostni dokaz, ker bo veljavnost teh obrtnih listov ugasnila ter bi morali sicer najpозneje z 31. januarjem 1920 prenehati z obratom.

Jeklarna na Ravneh bo v nekoliko dneh začela z vsemi pripravami, da bo mogla, v teku prve polovice leta 1920, začeti z izdelovanjem kmetijskega orodja, posebno pa lemežev in črtal. S proizvodnjem tega orodja bo Jugoslavija ne samo neodvisna od inozemstva, marveč ji bo tudi mogoče, lemeže itd. izdelavati v vsej potrebi množini za našo državo.

Imate bolečine? V obrazu? V cellem telesu? Vaše mišice in živci vam odpovedujejo? Poizkusite pravi Fellerjev Elza-ljudi! Bodete se čudili o dvojnati ali 2 veliki steklenici 24 K.

Ali trpite na počasni prebavi? Na slabem apetitu? Zaprtju? Proti temu pomagajo prave Fellerjeve Elza-kroglice! 6 škatlic 12 K. Prava želodec okrepiljoča švedska tinktura. 1 steklenica 12 K. Omot in poštna posebej, a najceneje. — Eugen V. Feller, Stubica donja, Elzaurg št. 252, (hrvatska). 930 A.

Zanimiva razkritja

o deželnem in občinskem gospodarstvu na Kranjskem.

KAKO SO SLEPARILI.

(Dalje.)

Sleparile z denariem, ki se je zbiral za vdove in sirote.

Ko so se za vojne sirote in vdove oziroma za vojake nabirali po ulicah v Ljubljani darovi, so se iz deželne blagajnice izplačale bivšemu deželnemu odborniku dr. Vladislavu Peganu večje vsote, da jih je izročil zaupnim osebam, ki so potem dajale denar v manjših zneskih v pušice onih nabiralcev, ki so se zbrale pod vodstvom soproge deželnega glavarja dr. Susteršiča. Privikrat se je to zgodilo 15. aprila 1916, ko je prejel dr. Pegan vsoto 2.000 K. Izplačalo se mu je svoto na temelju spisa št. 6915-1916. Naročilo se je glasilo: »Za deželni dvorec se nakaze na roke g. dr. Pegana znesek 2.000 K. 15.4. 1916. Lampe«. Drugič je prejel dr. Pegan vsoto 1000 K, in sicer na temelju spisa št. 15.140 de 1916. Naročilo se je glasilo: »Upravitelstvu dvorca se na roke dr. Pegana nakaze 1000 K. 6.10. 1916. Lampe«. Od prejetih 1000 K, pa je dr. Pegan vrnil 764 K 20 h, ker je porabil samo 235 K 80 h. Tretjič je dobil dr. Pegan vsoto 300 K, dne 14. aprila 1917. To pot si je pustil izplačati denar sam, in sicer iz blagajne hišnega oskrbnistva deželnega dvorca. Denar je izročil dr. Pegan soprogi deželnega glavarja, da ga je potem ona razdelila posameznim nabiralcem. Porabila pa ni vsega in je ostanek 70 K vrnila. — Da se je denar uporabljal pod napačnimi naslovi za zgoraj navedeni namen, to je takoj postalo znano po deželnem

dvorcu, ker osebe, ki se jim je izročil denar, da so ga dajale v pušice, niso molčale.

Kako je bil dr. Dermastia imenovan deželnim svetnikom.

V seji dne 8. julija 1916. je imenovan bivši deželni odbor odvetniškega koncipienta dr. Josipa Dermastia deželnim svetnikom v III. plač. razredu in mu obenem vzel v službeno dobo 10 let. To imenovanje je bilo nezakonito, ker si je po § 16. sklepa deželnega zbora z dne 16.1. 1909. o reorganizaciji deželnih uradov deželni zbor pridržal imenovanje uradnikov v I. II. in III. plačilni razred. Po § 23. poslovnika kranjskega deželnega odbora je nadalje določeno: »Za izpraznjena mesta (namreč deželni uradnikov) je praviloma razpisati javni natečaj v listih, ki jih določi deželni odbor. Tak javni natečaj pa more odpasti, kadar po preudarku deželnega odbora zadostuje interni razpis pri deželnih uradih. Nato določilo pa se deželni odbor ni oziral in mesto deželnega svetnika ni razpisal niti javno, niti interno pri deželnih uradih. Po § 7. službene pragmatike za deželne uslužbenice je tudi določeno: »Za posamezna službena mesta se predpisuje: 1. Za mesta v konceptni stroki dokončane pravno in državnoznanstvene študije in z dobrim uspehom dovršeni teoretični državni izpiti in izpiti za politično poslovanje ali sodni izpit. Odvetniški izpit nadomesti praktični izpit.

Konceptni uradniki, kateri so poklicani fungirati kot finančni uradniki deželne odbora, morajo poleg zgorej navedenih teoretičnih izpitov dovršiti tudi dohodarstveno sodni izpit (finančni izpit), kakršen je predpisan pri državnih finančnih uradih. Da se kdo sprejme za konceptnega praktika, zadostuje, da je dokončal pravne študije in uspešno prešel vse tri državne izpite. Kvalifikacije za deželne svetnike v III. plač. razredu dr. Dermastia nima, ker nima izpita za politično poslovanje, ne sodnega, ne odvetniškega in tudi ne finančnega izpita. Kvalificiran je dr. Dermastia edino za konceptnega praktika. Po § 9 službene pragmatike za deželne uslužbenke je pač določeno, da more deželni zbor popustiti kaj od zahtev, ki so izražene v § 7 službene pragmatike, toda glede dr. Dermastia deželni zbor take popustitve ni izrekel. Pri seji, v kateri se je izvršilo imenovanje, nista bila navzoča deželni odborniki dr. Karel Triller in namestnik deželne odbora Oton Marja baron Apfaltrer-Apfaltretrn, navzoči so pa bili: deželni glavar ter deželni odborniki dr. E. Lampe, dr. V. Pegan in dr. Ivan Zajec. Slednji je bil tisti čas vojak.

Obveznice 4½% deželne posojila iz leta 1917.

Deželni odbor je na temelju sklepa deželne zbornice z dne 27. in 28. febr. 1914. izdal s 1. apr. 1917. zadolžnice 4½% posojila vojvodine Kranjske iz leta 1917. v znesku 4.400.000 K nominalne. Te zadolžnice je prevzela v razpečavo Kranjska deželna banka, in sicer fiksno za prejemni kurz 95%, odšteti 1,5% provizije, torej za neto 93,5%. Ker je bilo v tistem času popraševanje po deželnih papirjih veliko, se je Kranjska deželna banka opravičeno nujala, da napravi pri oddaji označenih efektov lep dobiček. Nastavila je kurz za oddajo takoj spočetka na 96,5% za denarne zavode, za privatne stranke pa na 97% in tudi na 97,5%. Po teh oddajnih kurzih je ona tudi deželno razpečala zadolžnice za vsoto 900.000 K nominalne. V tistih časih, ko je Kranjska deželna banka oddajala označene zadolžnice, se je pa otvorila liirska banka, katere ustanovitelj in prvi predsednik je bil deželni glavar dr. Šusteršič. Ta je v svoji lastnosti kot deželni glavar zadevo o izdaji 4½% deželnih zadolžnic natanko poznal in tudi dobro vedel, da se da s temi zadolžnicami napraviti dobra kupčija. In zgodilo se je, da je on dal Kranjski deželni banki kratkim potom nalog, da odstopi od zadolžnic vsoto 2.200.000 K nominalne liirske banki. Liirska banka je radi prevzema zadolžnic takoj stopila v neposredni stik s Kranjsko deželno banko in od nje zahtevala, da ji prepusti zadolžnice za lastno ceno, to je za ceno, ki je bila plačana deželi. Tej zahtevi se Kranjska deželna banka sicer ni udala, vendar pa je koncedirala liirski banki ceno 95,5%. Za ravno to ceno se je kasneje odstopil liirski banki še en del zadolžnic, in sicer za vsoto 1.300.000 kron nominalne. Vseh zadolžnic je na ta način prejela liirska banka za vsoto 3.500.000 K nominalne. Po kateri ceni je potem oddajala zadolžnice liirska banka, to ni znano, gotovo pa je to, da bi bila Kranjska deželna banka oddala te zadolžnice, ako bi jih bila sama razpečevala, vsaj po 96,5% in da bi bila pri tem napravila najmanj za 35.000 K več dobička, nego ga je napravila deželna banka. Ta dobiček je bil torej po krivdi deželne glavarja izgubljen za Kranjsko deželno banko in napravila ga je mesto nje liirska banka.

Iz Slovenije.

Pilberk.

Učiteljsko društvo pilberškega okraja je zborovalo nedavno v Pilberku. Na dnevnem redu so bile tudi volitve treh zastopnikov učiteljskega sveta. V okraj. šolski svet se je volilo tri člane, katere je predlagal Učiteljski svet. Sodrugi Macarol iz Dravograda je povzel besedo in izjavil: Kot soc. demokrat se ne morem nikakor strinjati s predstojenčjo listo, že z ozirom na to, ker moramo računati na hude politične boje, ki se bodo izvajali napram šoli in učiteljsstvu od strani zastopnikov meščanskih strank. Šola je važen faktor za uveljavljanje naprednih idej. Dolžnost mi nalaga kot socialista, da uveljavim svoja načela, da pride v poštev pri vsaki javni korporaciji tudi gotovo število zastopnikov soc. demokratične stranke, katere ponos diti njen program o šolstvu, s katerim se ne more nobena meščanska stranka ponasati. Kapitalizem in klerikalizem sta bila največja ovira šolstvu in izobrazbi in tako bode tudi v bodoče, ako bomo imeli v takih korporacijah ljudi, ki bodo varovali svoje in njih strank interese v škodo šoli in omiki. Uvaževati je treba, da se učiteljsvo čim dalje približuje socializmu. V imenu tega zantevamo, da se nas upošteva že sedaj in to tembolj, ker je vodstvo slovenskega šolstva in učiteljsva izročeno kompromitiranim bivšim habsburškim naplcam, katerim ni bil nikdar pri srcu napredok slov. šolstva, nasprotno so mu metali le polena pod noge. Dokler bodo gospodovali nad slovensko šolo sedanjí nazadnjaški ljudje, ne moremo pričakovati najmanjše reference, ki bi od daleč ogovarjala današnjim razmeram. Tem gospodom je teba enkrat za vselej povedati, da se ne damo več vladati od zgornj dol ampak od spodaj gor. Da uveljavimo to, je treba, da pridejo v take korporacije zastopniki, ki za izvedbo svojega programa žrtvujejo vse in to so poklicani ljudje soc. demokratičnega mišljenja, ki se taktično borijo za interese šolstva, učiteljsva in ljudstva in ne za koristi meščanskih strank in njih apostolov. Ni daleč čas, ko bodo triumfirala rdeča bandera nad šolstvom in takrat šele bode zasijala prava svoboda nad učiteljsvom in šolo. Mi, socialisti gremo ponosno svojo pot naprej s popolnim prepričanjem, da bo naša zmagala tudi zmagala proletarijata nad izkoriščevalci in »nositelji« kulture. Naši cilji so jasni in čisti in kot taki tudi izvedljivi. — Učiteljsvo je pozorno poslušalo ta izvajanja in molče pritrjevalo. Da, ta prokleti socializem bo omehčal se marsikatero trdo srce. Njegova pot postaja od dne do dne gladkejša.

Aprovizacija.

Prodaja krompirja. Mestna aprovizacija ima v zalogi še nekaj vagonov krompirja, ki ga bo oddajala v cerkvi sv. Jožefa po sledečem redu, in sicer: za stranke iz I. okraja dne 31. decembra 1919, iz II. okraja dne 2. januarja 1920, iz III. okraja dne 3. januarja, iz IV. okraja dne 5. januarja, iz V. okraja dne 7. jan., iz VI. okraja dne 8. jan., iz VII. okraja dne 9. jan., iz VIII. okraja dne 10. jan., iz IX. okraja dne 12. jan., iz X. okraja dne 13. jan., vsakokrat od 8. do 11. ure dopoldne in od 2. do 5. ure popoldne. Kilogram krompirja stane 1 K 50 vin.

Izdajatelj Ivan Mlinar.

Odgovorni urednik: Rudolf Golouh.
Tisk »Učit. tiskarne« v Ljubljani.

Razpis.

V področju deželne vlade za Slovenijo v Ljubljani je popolniti 28 mest cestarjev, in sicer v gradbenem okraju Ljubljanskem 1, v Kranjskem 4, v Novomeškem 1, v Celjskem 1, v Mariborskem 4, v Velikovškem 14 in v Horoveljskem 3, 2 mesečno mezo 60 K, pravico do 8 štiriletnic po 6 K, in nagrado za službeno stanovanje v letnem znesku 100 kron za one, ki niso nastanjeni v erarični cestarski hiši.

Dokler velja naredba o draginskih dokladah, se izplačujejo te po določilih naredbe z dne 28. junija 1919, štev. 575.

Pravilno kolekovane prošnje za ta mesta je vložiti pri gradbenem ravnateljstvu za Slovenijo v Ljubljani (Turjaški trg št. 1) ali pa pri vodstvu dotičnega stavbnega okraja do dne

31. januarja 1920.

Prošnji je treba priložiti:

1. rojstni (krstni) in domovinski list;

2. spisi o dovršeni vojaški službi;

3. uradno zdravniško spričevalo o telesni sposobnosti za cestarsko službo;

4. izpričevalo o pravosti;

5. dokazilo, da je prošlec vešč slovenščine v besedi in pisavi.

Mesto se podeli delnitivno po enoletnem zadovoljivem službovanju, onim pa, ki so v cestarskih poslih že izvežbani, takoj ob imenovanju.

Prosilci, izurjeni v kakšni stavbeni obrti, nadalje oni, ki so bili že pri vzdrževanju cest zaposleni kot stalni delavci, in vojni invalidi, ki so sicer sposobni za tako službo, imajo prednost pri podelitvi izpraznjenih mest.

V ostalem pa si gradbeno ravnateljstvo glede podelitve služb priazljuje prosto roko.

V Ljubljani, dne 24. dec. 1919.

Gradbeno ravnateljstvo.

Slavnemu občinstvu naznanjam, da otvorim z novim letom

novi zimski kegljišče in prostori
: : storen salon : :

ter p. n. društvom, klubom in gostom najtopleje se priporočajo, želim

prav srečno in veselo novo leto

Dražek, gostilničar,
Bohoričeva ulica 9.

Veselo novo leto

Elektrotvrdba

SVETLA

Mestni trg 25

Autotvrdba

J. GOREC

Gospodsvetska c. 14

Delniška družba pivovarna

„UNION“

želi vsem svojim odjemalcem veselo in srečno

NOVO LETO!

Veselo in čez vse srečno

NOVO LETO 1920

želi vsem svojim cenjenim odjemalcem

tvrdka Fran Derenda, Ljubljana,

Emonska cesta 8.

Vsem svojim cenj. naročnikom želim

VESELO NOVO LETO

Jos. Omersa, trgovina s papirjem,

Ljubljana.

Srečno in veselo novo leto

želim vsem odjemalcem, ter se priporočam

: : za nadaljna naročila : :

M. Cankar, krojač, Sv. Petra c. 33.

Vsem zadružnikom, krajevnim odborom in
: : razširjevalcem zadružne misli želimo : :

plodonosno novo leto 1920!

Veselim se dela v prosep naše zadruge, ki smo ga izvršili v preteklem letu; upamo pa da bodo zvesti naši zadružniki z veseljem vse potrebno ukrenili, da se bo naša zadruha v bodočem letu ne samo na zunaj razširila, temveč se tudi na znotraj bolj in bolj učvrstila. Zato skrbimo, da bomo koncem preteklega leta započeto agitacijo za povzdigo

hranilnih vlog v naši konsumni hranilnici

v novem letu predvsem razpredli. Le od gotovega uspeha v tem oziru je odvisen naš daljni naš razvoj tudi na zunaj!

Zadružni pozdrav!

KONSUMNO DRUŠTVO ZA LJUBLJANO IN OKOLICO

: : vpisana zadruha z omejeno zavezo. : :

Ljubljana, poštni predal št. 13. — Tel. št. 178.

HOTEL ŠTRUKELJ v Ljubljani.

VESELO IN SREČNO NOVO LETO

želi svojim cenjenim gostom

ANICA JESIH.

VESELO IN SREČNO NOVO LETO 1920.

ELEKTROTVRDKA „SVETLA“
LJUBLJANA, MESTNI TRG.

Srečno in veselo novo leto

žele svojim cenjenim odjemalcem, gostom in prijateljem:

Kavarna Stritar Ljubljana, Radeckega cesta 1.	Filip Bizjak krznar in izdelovalec čepic Ljubljana, Gospodarska cesta 13 (Kolizej).	„JUGOSLAVIJA“ Franc Stadler trgovina za povečanje slik in Semie-Email Ljubljana VII.	Fran Krvarič Restavracija Ljubljana,	Prva jugoslov. tvornica drož Marija Volk-Košmerl Ljubljana.
Stanislav Horak restavrater Ljubljana, Glavni kolodvor.	Fran Iglič krojač Ljubljana, Kolodvorska ulica.	Grand hotel „UNION“ Ljubljana restavracija, kavarna in klet. Ravnateljstvo hotela „UNION“.	Prešernova ulica. Josip Jug stavbeni pohišveni pisar in ličar Ljubljana, Rimska c.	Matija Šijakovič brivec Ljubljana, Cerkvena ulica 19.
Matija Perko splošno mizarstvo Šiška, Celovška cesta 21.	J. C. Kotar drogerija Ljubljana, Wolfova ul.		Jos. Breskvar čevljarska obrt Ljubljana, Škofja ulica 10.	Ivan Jakopič knjigovez Ljubljana.
Martin Mahkota modni salon za gospode Ljubljana - Sp. Šiška,	Gostilna BOLE Ljubljana, Nova ulica.	Strojne tovarne in livarne d. d. Ljubljana.	Informačni zavod Drago Beseljak Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 5.	P. Barborič izdelovalnica in preoblikovalnica klobukov Ljubljana, Mestni trg 7.
O. Bračko prva specialna trgovina za rokavice in parfume Ljubljana, Dunajska cesta 12.	Ivan Jax & sin zaloga koles in šivalnih strojev Ljubljana, Dunajska cesta.		Fr. P. Zajec optik in urar Ljubljana, Stari trg, 9.	Ljudska tiskarna (prej Moshöck) v Mariboru.
Optik Jurman Karl Ljubljana, Selenburgova ulica.	Vsem naročnikom in odjemalcem „NAPREJ“-a Raznašalci.	PATERNOST & REMIC, trgovska agentura in trgovina z dež. pridelki na debelo. Ljubljana.	The Rex & Co. trgovina s pisalnimi stroji Ljubljana, Šelenburgove ulice 7.	Janko Andrašič tovarniška zaloga Maribor.
Mar. in Blaž Novak gostilna in čevljarska obrt Spodnja Šiška, Vodnikova cesta 9.	Aleksander Oblat zaloga čevljev Ljubljana, Sv. Petra cesta 28.	Andrej Marčan, mesar Sp. Šiška.	Špedicija Uher J. & A. Ljubljana, Šelenburgova ulica 4.	Avgust Debevec gostilna Ljubljana, Breg 20.
Franc Prelog zavarovalniški nadzornik Ljubljana, Cesta na Gorenj. železn. 7/II.	T. Eger modna trgovina Ljubljana, Sv. Petra cesta 2.	MILKO JESIH, vinska veletrgovina in vinotoč Ljubljana, Florijanska ulica 36.	Juvelir Lud. Černe Ljubljana, Wolfova ulica 3.	Konsumno društvo rudarjev v Hrastniku.
Marija Kirinič brivnica Spodnja Šiška, Celovška cesta 63.	Josip Prešern čevljar Šiška - Ljubljana, Celovška cesta 82.	Leskovic & Meden Ljubljana.	Pavel Jemc restavracija pri „Zvezdi“ Spod. Šiška-Ljubljana, Celovška cesta 22.	Vinko in Milka Domitrovič gostilna Hrastnik.
Fran Zajc brivnica Ljubljana, Dunajska cesta 12.	Fotografski zavod Hugon Hibšer Ljubljana, Valvazorjev trg 7.	UČITELJSKA TISKARNA V LJUBLJANI R. Z. Z O. Z.	Alozij Fuchs juvelir Ljubljana, Šelenburgova ulica 19.	Viktor Birtič gostilna in mesarija Hrastnik.
Franc Golob mesar, prekajevalec Spodnja Šiška,	Karol Cigler gostilna Spod. Šiška, Kolodvorska cesta 93 (poleg drž. kolodvora).	Marija Tičar trgovina z vsemi pisarniškimi potrebščinami in fino galanterijo Ljubljana, Šelenburgova ulica 1.	Anton Jarc krojaški mojster Ljubljana, Poljanska cesta 21.	Drago Lisac brivec Hrastnik.
Mihael Peternel čevljar Ljubljana, Gospodarska cesta 89.	Franja Kovač gostilna Prešernov hram Ljubljana, Rožna ulica 29.	A. DRUFOVKA MANUFAKTURA pri BALKANU, Ljubljana.	Modni salon Stuchly-Maschke Ljubljana, Dvorni trg. Židovska ul. 3.	Ign. Banko s soprogo gostilna pri „Nacetu“ Ljubljana, Martinovala cesta.
Horvat & Komp. Ljubljana, (poleg realke.)	T. Korn vodovodna inštalacija Ljubljana, Poljanska cesta 3.	Veletrgovina z vinom BOLAFFIA Spodnja Šiška.	Josip Petelinc trgovina s šivalnimi stroji Ljubljana, Sv. Petra nasip.	Anončni zavod Drago Beseljak Ljubljana Cankarjevo nabrežje 5.

Kolinska tovarna kavinih primesi
Ljubljana.

ZADRUGA KROJAČEV

R. Z. Z O. Z.

MARIBOR, Bergstrasse 6.

Družba uvoza in izvoza z. o. z.

Ljubljana

IMPEX

Krekov trg

Société d'importation et d'exportation à r. l.

Srečno in veselo novo leto

žele svojim cenjenim odjemalcem, gostom in prijateljem:

Anončni zavod Drago Beseljak (Podružnica) Maribor, Gregorčičeva ulica 6 (Schillerstrasse)	Občno konsum. društvo Zagorje ob Savi.	Gostilna „Volksheim“ Frau und Mitzi Koss Maribor Bergstrasse 6	Karol Uršič trgovec Zagorje ob Savi	Slavko Puškar brivec Trbovlje.
Martin Vaček prva barvarija in kemična čistilnica Celje. Gosposka ulica 21.	Franc Stickler restavratel Maribor Južni kolodvor.	Fran Krapeš Narodna kavarna Ljubljana.	Henrik Primuš železnina in špecerija Tržaška cesta 25.	Ana Berger gostilničarka Trbovlje.
Kajo Delić zlatar in draguljar Ljubljana. Hilkerjeva ulica 4.		Peter Štepic vinotržec, posestnik in gostilničar Ljubljana VII.		Dominik Kokalj gostilna pri Kolodvoru Trbovlje.
Ivan Šmigovec izdelovalnica klobukov Šoštanj.	Franc Žižek odlikovani krojaški mojster Maribor Melska cesta 1.	Ivan Vaupotič, čevljarški mojster Maribor Tegetthoffova cesta 6	Del. pekarna Maribor, Tržaška cesta 50.	Ivan Lisec brivec Trbovlje.
Polit. organizacija jugosl. soc. dem. stranke za sodni okraj Tržič.		ANTON ERTL čevljarški mojster Maribor Tegetthoffova cesta 42		Albin Poklšek mesar in restavrateur Trbovlje.
Ivan Erlah čevljarska obrt Bistrica pri Tržiču.	Marija Meden gostilna Maribor Tegetthoffova cesta 49.	M. SAMIDA Import-Export Maribor	Valentin Glušič Prva mariborska ob- delovalnica in zaloga čevljev Maribor Grajska ulica 20.	Sušnik Franc gostilna Trbovlje.
Blaž in Angela Hribar gostilna kons. društva v Tržiču.		Schwab & Bizjak manufakturna modna in konfekcijska trgovina Ljubljana, Dvorni trg 8.		Gostilna Dreo pri Končau Trbovlje.
Viktor Müller trgovec Zagorje ob Savi.	Ivan in Valerija Šober Restavracija „Maribor“ Maribor Grajski trg 1.	Jakob Dogša, čevljar Maribor	Gostilna „pri zlatem konju“ Maribor, Vetrinjska ulica 8. (m. Koropec)	Josip Moll trgovina z mešanim blagom Trbovlje.
Marija Kolenc raznašalka „Napreja“ Trbovlje.		Ivan Muhr, čevljar Maribor Vetrinjska ulica 11.		Zinka Počivavšek trgovina z mešanim blagom Trbovlje.
Ivan Kos čevljarški mojster Zagorje ob Savi.		Fr. Bernhard in sin, zaloga stekla in porcelana Koroška cesta 10. Maribor. Tegetthoffova 17.	Klotilda Sitter gostilničarka Del. dom Trbovlje	Ana Forte mesarija in gostilna Trbovlje.
Ana Marovšek brivnica Zagorje ob Savi.	Ham Andrej čevljar Maribor Vetrinjska ulica 15.	Paul Heritschger, lončar in pečar Maribor	Anton Pelko gostilničar, Doberno Trbovlje	Josip Veber gostilna Sv. Urh Trbovlje.
Ferdo Motnikar urar Zagorje ob Savi		Moriz Grill, izdelovalec zgornjih del Maribor Koroška cesta 9	Občno konsumno društvo Trbovlje.	Florenini Franc gostilna Trbovlje.
Jožef Repovž krojaški mojster Zagorje ob Savi		Franc Schober, pekarski mojster Maribor Magdalenski trg 2	Podružnica Unije slov. rudarjev v Trbovljah	Dragotin Radej trgovec na Terezij Trbovlje.
Lud. Drofenik mesar in gostilničar Toplice pri Zagorju ob Savi.	Gjuro Stojčić brivec Zagorje ob Savi	Anončna ekspedicija. Reklamni zavod. Al. Matelič Ljubljana. Kongresni trg 3.	August Tratnik blagajnik strok. org. Trbovlje	Podružnica Slavko Puškar na Terezij Trbovlje
Blaž in Amalija Križanec mesn. in gostiln. Zagorje ob Savi.	Andrej Rožar kleparski mojster Zagorje ob Savi		Anton Wolker gostilna Trbovlje	Josipina Počivavšek posestnica kina Trbovlje